

Forslag til forvaltningsplan for raudåte. Gjennomgang av høringssvarene. Oppsummering og anbefalinger til Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) for videre oppfølging.

1. Innledning

Følgende 17 organisasjoner/etater har sendt innspill til forslaget til forvaltningsplan som ble sendt på offentlig høring 8. mars 2017: Miljødirektoratet (Mdir), Fiskebåt, Norges arktiske universitet (UiT), Nordland Fylkes Fiskarlag, Norske Sjømatbedrifters Landsforening (NSL), Fiskeridirektoratet region Midt, Innovasjon Norge, SINTEF, Calanus AS, Norges Kystfiskarlag, Pelagisk Forening, Havforskningsinstituttet (HI), Norsk Ornitologisk Forening (NOF), Sjømat Norge, Klima- og miljødepartementet (KLD), Norges Fiskarlag og Mattilsynet. Organisasjonene er nevnt kronologisk i den rekkefølge uttalelsene er datert.

Nedenfor vil vi gå gjennom alle høringssvarene og påpeke hvilke momenter som vektlegges i de enkelte uttalelsene. Deretter vil vi foreta en oppsummering og anbefale videre oppfølging til NFD. Videre oppfølging betyr behandling av forslagene til forvaltningstiltak (slik disse fremkommer i Fiskeridirektoratets forslag til forvaltningsplan, brev av 11.01.17 fra NFD og høringsbrevet av 08.03.17.) sett i lys av innspillene fra høringsinstansene.

Dette oppsummeringsdokumentet må sees i sammenheng med dokumentene som ble sendt på høring 8. mars og innspillene fra høringsinstansene.

2. Gjennomgang av de enkelte høringssvarene

2.1. Mdir

Uttalelsen understreker at raudåte er en nøkkelart i økosystemet, som skal sikre biodiversitet og økosystemets funksjon. Også i fremtiden må dette være hovedmålsettingen med forvaltning av raudåte. Høsting av raudåte kan påvirke ulike deler av økosystemet. Mdir finner det bekymringsfullt at yngel av vanlig uer vil

kunne tas som bifangst; isolert sett er dette argument for å unngå høsting innenfor 4 nautiske mil. Mdir sin samlede vurdering er at forvaltningplanen legger opp til en varsom beskatning med stor vekt på føre-var betraktninger.

2.2. Fiskebåt

Innledningsvis gir Fiskebåt uttrykk for at forslaget til forvaltningsplan er en grundig gjennomgang av biologiske forhold ved raudåte og effekter av å høste raudåte. Det fremholdes at forslagene synes å være basert på en langsiktig, økosystembasert forvaltning med stor grad av føre-var tilnærming.

Fiskebåt ser behovet for kystnær høsting i en utviklingsfase. Det sies ikke noe om hvordan en slik utviklingsfase skal defineres. Den kystnære høstingen bør så langt som praktisk mulig foregå i perioder når det ikke transporteres yngel i kyststrømmen, og lokal nedfisking i viktige beiteområder for sentrale fiskebestander og sjøpattedyr må unngås. Det blir vist til forslagene i forvaltningsplanen om avgrensing mot land ved grunnlinjen og en kvote på 3 000 tonn mellom grunnlinjen og 1000 m dybdekoten. Det tas ikke eksplisitt stilling til disse forslagene.

Fiskebåt er positiv til at internasjonalt område inkluderes i det geografiske virkeområdet. Videre blir det vist til forslagene i forvaltningsplanen om å utelukke Nordsjøen/Skagerrak og østlige deler av Barentshavet.

Fiskebåt går mot at høstingen innenfor 1 000 m koten skal forbeholdes kystfartøy fordi hensikten med kystnær høsting først og fremst vil være å utvikle høstingsaktiviteten. Det vises til forslaget om å tildele i størrelsesorden 10 tillatelser for høsting i området innenfor 1 000 m koten. Fiskebåt støtter forslaget om at loddtrekning kan benyttes for å begrense antall tillatelser innenfor 1000 m koten dersom søkerne fremstår som like godt kvalifiserte. Når det gjelder deltagelsen ellers mener Fiskebåt at denne må begrenses til fartøy som er tildelt ervervsløyve og har spesiell tillatelse/deltageradgang i andre fiskerier.

2.3. UiT

Fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi uttaler at forslaget til forvaltningsplan for raudåte bygger på etablerte forvaltningsprinsipper og erfaring fra fiskeriforvaltning i Norge. Høstingen må være biologisk og økologisk forsvarlig, og

påvirkning på øvrige deler av økosystemet må veie tungt. Høsting på lavere trofisk nivå vil sannsynligvis være en internasjonal utviklingstrend, og det er viktig at Norge som en stor nasjon innen marin forskning inntar en ledende rolle.

En framtidig raudåtenæring i Norge må organiseres slik at den kan bidra til kunnskapsutvikling om ressurser, økosystem og samfunn. Tillatelsene bør inneholde betingelser om at næringsutøverne skal bidra til kunnskapsoppbygging. Kontrollsystemet må være godt, etterprøvbart og transparent, og ressursutnyttelsen må komme kystbefolkningen til gode. Det må etableres følgeforskning innen samfunnsvitenskap og økonomi.

2.4. Nordland Fylkes Fiskarlag

Fiskeridirektoratet er kopimottaker av innspillet fra Nordland Fylkes Fiskarlag. Fylkesfiskarlaget har som underorganisasjon sendt uttalelsen sin til Norges Fiskarlag. Vår generelle holdning er at denne gjennomgangen bør omfatte alle uttalelser til høringssaken om forvaltningsplanen. Dessuten representerer Nordland Fylkes Fiskarlag en stor og viktig gruppe fiskere med interesser i denne saken.

Nordland Fylkes Fiskarlag stiller seg kritisk til tråling etter raudåte, også den forsøkhøstingen som har vært drevet en del år bl.a. på kysten av Nordland og inn i Vestfjorden. Skepsisen er hovedsakelig begrunnet med mulige negative konsekvenser for de utnyttbare fiskeartene. Nordland Fylkes Fiskarlag registrerer at HI uttaler at bifangst av egg og larver ikke er et problem på bestandsnivå, og at HI sier det samme om skader av seismikk på egg og larver.

Nordland Fylkes Fiskarlag er tilfreds med at det foreslås i forvaltningsplanen å skyve all høsting av raudåte til områdene utenfor grunnlinjen. Etter en totalvurdering mener imidlertid Nordland Fylkes Fiskarlag at høsting bare skal kunne foregå utenfor 1 000 m dybdekoten og utenfor 12 n mil i Jan Mayen sonen.

Det bør etableres en egen konsesjonsordning for tråling etter raudåte som knyttes opp til etablerte fartøy innen både kystfiskeflåten og havfiskeflåten. Dersom det likevel tillates raudåtehøsting innenfor 1 000 m koten, må kvoten i dette området forbeholdes kystfiskeflåten. Raudåtetillatelsen må være en del av et fartøys driftsgrunnlag og må tildeles eksisterende fartøy. Det må ikke gjøres unntak fra Deltakerlovens aktivitetskrav for person/selskap. Kontrollregimet ved høsting av raudåte må være strengt.

2.5. NSL

Forvaltningen av raudåte må legge vekt på arbeidsplasser for landindustrien. Høsting av raudåte må i stor grad forbeholdes kystflåten.

2.6. Fiskeridirektoratet region Midt

Region Midt mener at det i forslaget til forvaltningsplan er foretatt en god gjennomgang av ulike aspekter ved raudåtebestanden og høsting på denne, med vekt på føre-var tilnærming og langsiktig økosystembasert forvaltning.

Det bør utvikles en handlingsregel for høsting av raudåte, men det er godt alternativ å basere kvotefastsettelsen på tilsvarende elementer som for kvotefastsettelsen av krill i Antarktis. Forslaget om en totalkvote på 165 000 tonn vurderes som svært forsiktig og fornuftig.

Dersom det skal oppnås teknologiutvinning for framtidig større høsting, bør også havfiskefartøy kunne bli tildelt tillatelser i området mellom grunnlinjene og 1000 m dybdekoten.

Forslagene til innsatsregulering støttes. Dersom høsting i området mellom grunnlinjene og 1000 m koten begrenses til fem år, bør det vurderes å inndra passive tillatelser etter to år. Tillatelsene bør inneholde forpliktelser til næringsutøverne om å bidra til kunnskapsoppbygging innen biologi, økologi og samfunnsvitenskap. Kontroll- og prøvetakingssystemene må være gode.

2.7. Innovasjon Norge

Det er viktig med ressurskartlegging og forvaltningsplaner for den store biomassen som raudåte antas å representere. Det må tas hensyn til egg og larver fra ulike fiskeslag slik at høsting ikke får negative konsekvenser for fiskebestander som er godt forvaltet.

2.8. SINTEF

SINTEF har ingen kommentarer til forslaget om totalkvote, herunder metoden for kvotefastsettelse, de geografiske virkeområdene og fordelingen av totalkvoten på områder.

SINTEF går mot at det innføres en største tillatte maskevidde på 2 000 µm fordi tiltaket vurderes som upresist og unødvendig. Maskevidde er bare en av flere faktorer som påvirker motstand og tauehastighet.

SINTEF har i utgangspunktet ingen kommentarer til forslaget om antall tråltillatelser verken utenfor eller innenfor 1 000 m koten. Oppfatningen er likevel at kystnær høsting kan være aktuelt å tillate for en lengre periode enn 5 år. Det foreslås at kystfartøy tildeles langsiktige tillatelser innenfor 1 000 m koten, mens havfiskefartøy kan tildeles løyve innenfor 1 000 m koten for en kortere periode for utvikling av teknologi til havs.

SINTEF går inn for at høsting av raudåte skal være en tilleggsaktivitet til annet fiskeri og således en del av et samlet driftsgrunnlag. Å avvike fra dette kan være gunstig i et kortsiktig perspektiv, men kan ha negative konsekvenser sett over en lengre tidshorisont. Dersom det likevel tildeles tillatelser til aktører som ikke oppfyller dagens krav i regelverket, må disse tillatelsene ha helt spesifikke bestemmelser som kan hindre at det skapes et sterkt og uheldig press på gjeldende regelverk fra aktører utenfor norsk fiskerinæring.

2.9. Calanus AS

Innledningsvis fremheves det fra Calanus AS sin side at dersom høsting av raudåte skal bli grunnlag for en større næring, så forutsetter det en verdikjedetenking der store ressurser må brukes på forskning, innovasjon og næringsutvikling i mange ledd. Rammevilkårene må være langsiktige og forutsigbare i hele verdikjeden, ikke bare for høstingsaktiviteten. I følge Calanus AS synes slike næringspolitiske betraktninger å mangle i forslaget forvaltningsplan.

Det må stilles krav til søkere om en kommersiell plan for hele verdikjeden, og det må stilles krav om å bidra til teknologiutvikling. Det må ikke tildeles for mange tillatelser, og tidsfristen for å ta tillatelsene i bruk må være vesentlig kortere enn 3 år.

I følge Calanus AS vil det ikke være tilstrekkelig å åpne for unntak fra aktivitetsbestemmelsene i deltakerloven. Det foreslås at tillatelse til å delta tildeles næringsaktører, helt løsrevet fra fartøy.

Calanus AS er kritisk til forslaget om å forby høsting innenfor grunnlinjen, og foreslår heller fjordlinjene som avgrensing mot kysten. 1 000 m dybdekoten anses som en lite hensiktsmessig grense mellom oseaensk og kystnær høsting. Konkret foreslås en kvote på 10 000 tonn i den mer kystnære høstingen, subsidiært at inntil 2000 tonn av denne kvoten skal kunne fiskes mellom grunnlinjene og fjordlinjene. Calanus AS stiller seg negativ til at høstingen i området nærmere kysten skal være et midlertidig arrangement på 5 år, men gir sin tilslutning til at høsting i dette området kan forbeholdes kystfartøy.

Gjennom eksempler med henholdsvis sild, torsk, og uer fremholder Calanus AS at bifangsten av egg, larver og yngel er helt begrenset og at dette ikke representerer noen fare for disse fiskebestandene. Dessuten er den økonomiske verdien av raudåta som høstes vesentlig større enn det økonomiske tapet som følge av reduserte fiskebestander.

I følge Calanus AS er det biologisk grunnlag for en langt større totalkvote enn den foreslåtte kvoten på 165 000 tonn.

Avslutningsvis understrekes det at i fremtiden vil være et stort behov for samarbeid mellom næringsaktører og mellom næringsaktører og offentlige aktører i forvaltning og forskning.

2.10. Norges Kystfiskarlag

Norges Kystfiskarlag er prinsipielt imot en kommersiell høsting av raudåte. Dette begrunnes med negativ påvirkning på økosystemet gjennom bifangst av egg, larver og yngel.

Dersom det likevel settes i gang kommersiell høsting, må denne foregå 12 nautiske mil fra grunnlinjen, og hvert hal må analyseres av fagpersonell/forskere før neste hal kan settes i gang.

Kystfiskarlaget synes ikke forslaget til forvaltningsplan er preget av varsomhet og føre-var tilnærming for økosystemet. Det hadde vært tilstrekkelig å foreslå en kvote på 5 000 tonn som kunne vurderes etter ett år.

Kystfiskarlaget stiller seg tvilende til at det vil være marked for helsekostprodukter basert på et stort kvantum raudåte. Anvendelse av raudåte til fiskefôr i oppdrettsindustrien vurderes som graverende.

2.11. Pelagisk Forening

Pelagisk Forening er positiv til innovasjon og bruk av uutnyttede arter, men påpeker at raudåte er viktig føde for mange fiskeslag med stor kommersiell betydning.

Pelagisk Forening går inn for at internasjonalt farvann inkluderes. Høsting mellom grunnlinjene og 1 000 m koten må ikke være et midlertidig arrangement.

Tillatelsene må tildeles de best kvalifiserte søkerne, uavhengig om fartøyene tilhører kyst- eller havfiskeflåten. Høsting av raudåte bør være en tilleggsaktivitet, men Pelagisk Forening går inn for at det kan gjøres unntak fra aktivitetskravet i deltakerloven, dersom aktive fiskere ikke viser tilstrekkelig interesse.

2.12. HI

HI mener at forvaltningsplanen skulle hatt bedre henvisninger til vitenskapelig materiale.

HI mener at det er biologisk grunnlag for en mye større kvote enn de foreslåtte 165 000 tonn. Videre holdes det frem at HI har ikke gitt anbefaling om å unngå høsting av raudåte innenfor grunnlinjene. I området innenfor 1 000 m dybdekoten går HI inn for en kvote på 10 000 tonn.

2.13. NOF

NOF mener at føre-var og økosystemtilnærmingen ikke er godt nok ivaretatt i forslaget til forvaltningsplan. Norge har et betydelig nasjonalt og internasjonalt forvaltningsansvar for sjøfugl, og mange bestander av sjøfugl er i sterk tilbakegang. NOF ber om at det ikke tillates høsting av raudåte i det omfang som er foreslått, før kunnskapen om effektene på sjøfugl er oppdatert, og kunnskapen om raudåte er styrket.

NOF går inn for et vesentlig lavere kvotenivå enn 165 000 tonn, og størrelsen på totalkvoten må vurderes for hvert år. Høstingen må foregå utenfor 12 n mil fra grunnlinjen.

2.14. Sjømat Norge

Sjømat Norge stiller seg grunnleggende positiv til en forutsigbar og bærekraftig høsting av raudåte.

Sammenlignet med de tradisjonelle fiskeriene må det åpnes opp for andre løsninger med tanke på kvoter, eierskap og integrasjon.

Den foreslåtte geografiske avgrensningen i forslaget til forvaltningsplan er for restriktiv, og en begrenset høsting må kunne gjennomføres også innenfor grunnlinjen. I området innenfor 1 000 m koten foreslås det en områdekvote på 10 000 tonn. Sjømat Norge mener at totalkvoten kan fastsettes høyere enn forslaget på 165 000 tonn, selv om dette kvotenivået vil være mer enn tilstrekkelig i en oppstartsfase.

Eventuell regulering av maskevidde må håndteres fleksibelt. Det bør stilles kompetansekrav (prøvetaking, redskapsutvikling mv) og krav om en kommersiell plan som forutsetning for tillatelse i kystnære farvann. Tidsfristen for å ta en tillatelse i bruk må være kort.

Det må åpnes opp for industrielle aktører som må kunne tildeles kvote - uten direkte kobling til fartøy. Dette begrunnes med behov for betydelige investeringer og forskningsbaserte innovasjoner på land. En slik løsning vil kreve endringer i dagens regelverk.

KLD

KLD er opptatt av effektene av høsting av raudåte på andre deler av økosystemet, som overlevelse av fiskelarver og dermed hekkesuksessen til flere arter av sjøfugl. Ellers slutter KLD seg til høringsuttalelsen til Mdir.

KLD mener at økningen fra 1 000 tonn i forsøksfisket til 3 000 tonn mellom grunnlinjene og 1 000 m koten fremstår som stor, og forslår alternativt at høstingen i

dette området begrenses til det som er nødvendig for videre kunnskapsutvikling om bifangst og redskap.

2.15. Norges Fiskarlag

Etter Norges Fiskarlag sin oppfatning gir forslaget til forvaltningsplan en god gjennomgang av biologiske forhold ved raudåte og effektene av høsting av raudåte. Raudåte har et potensiale for å øke proteinuttaket fra havområdene våre, men raudåte har en helt sentral funksjon i økosystemet. Prinsipielt bør tilgjengelige marine ressurser kunne utnyttes, og i utgangspunktet støttes forslaget om å åpne for en kommersiell høsting av raudåte.

Eventuell høsting bør så langt som praktisk mulig være begrenset til perioder på året uten drift av egg og larver, og yngelvandring. Også i beiteområdene til sentrale bestander av fisk og sjøpattedyr, må lokal nedfisking av raudåtebestanden unngås. Under henvisning til flere risikomomenter går Fiskarlaget imot at det åpnes for høsting av raudåte innenfor 1 000 m koten, men går inn for at internasjonalt farvann inkluderes i det geografiske virkeområdet.

Norges Fiskarlag mener at bare fartøy med ervervsløyve og spesiell tillatelse/deltageradgang i andre fiskerier, skal kunne delta. Fartøy uten slik tilknytning til fiskerinæringen må ikke få etablere seg.

2.16. Mattilsynet

Mattilsynet understreker at dersom raudåte skal anvendes til bruk i mat, fôr, biprodukter eller gjødsel, har produsentene ansvar for å sikre mattryggheten gjennom hele produksjonskjeden. Bruk av raudåte til produksjon av *næringsmidler* kan være omfattet av ny mat-regelverket. Dette betinger en egen godkjenning for omsetning i Norge og EU. Matregelverket stiller også særskilte krav til eksport.

3. Oppsummering av hørings svarene

Generelt må det sies å være stort sprik i innholdet i innspillene fra de ulike høringsinstansene. Flere innspill støtter i stor grad forslaget til forvaltningsplan, herunder forslagene til tiltak. Innspillene til Miljødirektoratet, Fiskebåt, Fdir region Midt, SINTEF, Pelagisk Forening og KLD må kunne karakteriseres som i hovedsak å være på linje med forslaget til forvaltningsplan, selv om det finnes ulikheter i oppfatningene til hver av disse organisasjonene sammenlignet med forslaget.

Andre organisasjoner gir uttrykk for oppfatningen at høsting av raudåte må begrenses vesentlig mer enn det forslaget til forvaltningsplan legger opp til. Hørings svarene fra Norges Fiskarlag, Nordland fylkesfiskarlag, Norges Kystfiskarlag og Norsk Ornitologisk forening må kunne sies å formidle dette standpunktet.

I følge Calanus AS er forslaget til forvaltningsplan preget av mangel på en gjennomgående verdikjedetinking fra høsting til ferdige produkter på markedet. Til dette kan det anføres flere motforestillinger. For det første vil tildeling av tillatelser til et større antall fiskere kunne bidra til mangfold, både i høstingsleddet og på mottakersiden, og derved fremme bedre utvikling av hele verdikjeden enn når ett selskap har kontroll med hele verdikjeden fra høsting til marked. For det andre vil tildeling av tillatelser til aktive fiskere kunne bidra til bedre utvikling av redskaps- og høstingsteknologien, en viktig del av verdikjeden som har hatt for liten oppmerksomhet i alle disse årene Calanus AS har vært eneste aktør. Til Calanus AS sine anførsler om de helt begrensede effektene på egg, larver og yngel av viktige fiskebestander, kan blant annet fremholdes at prøvetakingen i regi av Calanus inntil ganske nylig har vært mangelfull.

Calanus AS og Sjømat Norge går inn for langt mer ekspansive tiltak enn det forslaget til forvaltningsplan legger opp til. Det foreslås blant annet at tillatelser skal tildeles næringaktører helt uten tilknytning til fartøy, noe som må karakteriseres som et sterkt avvikende forslag i forhold til hva dagens regelverk åpner opp for.

HI mener at forvaltningsplanen skulle hatt klarere referanser til bakgrunnsmateriale. Videre påpekes at noen av forslagene til forvaltningstiltak ikke er i samsvar med oppfatninger/anbefalinger fra HI. Mattilsynet er opptatt av at produsentene har ansvar for mattryggheten dersom raudåte skal anvendes som råstoff for produkter til mat, fôr mv. Hørings svarene fra UiT, NSL og Innovasjon Norge er i prinsippet

positivt innstilt til å utnytte raudåteressursen i større grad enn hittil, men tilnærmer seg substansen på et relativt overordnet plan.

4. Anbefalinger til videre tiltak

I det følgende vil vi gå nærmere inn på hvert av forslagene til forvaltningstiltak som ble sendt på høring, og begrunne hvorfor de bør opprettholdes, modifiseres eller utgå.

4.1. Det geografiske virkeområdet

4.1.1. Internasjonalt farvann

I brevet fra NFD av 11.01.17 reises problemstillingen om internasjonalt farvann i NEAFC bør inkluderes. I høringsbrevet av 08.03.17 fra Fdir forstås dette som internasjonalt farvann i Norskehavet.

Flere av høringsinstansene går inn for å inkludere internasjonalt farvann. Dette gjelder innspill med såpass ulike innretninger som svarene fra Norges Fiskarlag og Sjømat Norge. Calanus AS mener at alle internasjonale områder i NEAFC sitt konvensjonsområde skal inkluderes.

Anbefaling: Internasjonalt farvann i Norskehavet inkluderes. Andre internasjonale områder i NEAFC bør ikke omfattes i denne tidlige fasen, fordi dette vil kreve internasjonal oppfølging innen forskning og forvaltning. Dessuten anses behovet for disse andre internasjonale områdene å være begrenset.

4.1.2. De geografiske avgrensningene i forhold til Nordsjøen/Skagerrak, Barentshavet, Jan Mayen sonen, dyphavet i Norskehavet og mot land

Den foreslåtte totalkvoten fastsettes for følgende område:

- NØS nord for 62° N utenfor grunnlinjene, vest for 24°Ø
- Jan Mayen-sonen utenfor 12 nm

Videre foreslås at inntil 3 000 tonn av totalkvoten kan høstes mellom grunnlinjene og 1 000 m dybdekoten.

Det registreres ikke at noen av høringsinstansene går inn for at Nordsjøen/Skagerrak og en større del av Barentshavet og Jan Mayen sonen skal inkluderes. Bortsett fra Calanus AS som problematiserer 1 000 m dybdekoten som en hensiktsmessig grense mot dyphavet, har ingen andre organisasjoner kritiske synspunkt på denne avgrensningen.

Norges Fiskarlag og Nordland Fylkes Fiskarlag mener at høsting av raudåte bare må foregå utenfor 1 000 m dybdekoten, mens NOF mener at høsting ikke bør finne sted innenfor 12 n mil. Norges Kystfiskarlag er prinsipielt mot en kommersiell høsting av raudåte. Blir dette likevel igangsatt, må det foregå utenfor 12 n mil. Calanus AS foreslår fjordlinjene som avgrensning (subsidiært en kvote på 2 000 tonn mellom grunnlinjene og fjordlinjene), mens Sjømat Norge mener at en begrenset høsting innenfor grunnlinjene må kunne tillates.

Anbefaling: Avgrensningene i forhold til Nordsjøen/Skagerrak, Barentshavet, Jan Mayen sonen, dyphavet i Norskehavet og mot land fastsettes slik dette fremgår i forslaget til forvaltningsplan.

4.1.3. Høsting i området mellom grunnlinjene og 1 000 m dybdekoten som et midlertidig tiltak, eksempelvis for en femårs periode

Flere organisasjoner uttrykker forståelse for at et viktig formål med høsting innenfor 1 000 m koten er kunnskapsutvikling, ikke minst på redskapssiden. I uttalelsen fra SINTEF diskuteres dette, og Fiskebåt går inn for at høsting i dette området bør begrenses til en utviklingsfase.

Pelagisk Forening, Sjømat Norge og Calanus AS går mot at høsting i dette området skal være et midlertidig arrangement. Andre ser forslaget som problematisk med tanke på kunnskapsutvikling, iallfall viss dette også skal kombineres med å forbeholde høsting i dette området til kystfartøy.

Behovet for kunnskapsutvikling, både på redskapssiden og innen fangstprosessering, er stort. Dette tilsier at høsting i området innenfor 1 000 m koten må foregå i en god del år fremover. Det vil således ikke være hensiktsmessig i utgangspunktet å begrense høstingen i dette området til en helt begrenset periode.

Anbefaling: Det åpnes opp for høsting mellom grunnlinjene og 1 000 m koten uten særskilt tidsbegrensning.

4.2. Kvotefastsettelse

4.2.1. Handlingsregel og metode for fastsettelse av totalkvoten

Ingen av høringssvarene går prinsipielt imot at det legges til grunn et lignende resonnement som for kvotefastsettelsen av krill i Antarktis. Calanus AS hevder at ved å legge krillreguleringen til grunn, ville totalkvoten for raudåte bli 1,65 millioner tonn. Hele resonnementet som leder frem til en totalkvote på 165 000 tonn fremgår av punkt 7.3.2 i forslaget til forvaltningsplan.

4.2.2. Størrelsen på totalkvoten

Norges Kystfiskarlag og NOF mener at den foreslåtte totalkvoten på 165 000 tonn er for stor. Calanus AS går inn for å fastsette en betydelig høyere kvote. Sjømat Norge påpeker at 165 000 tonn er mer enn tilstrekkelig i en oppstartsfase, men totalkvoten kunne ha vært fastsatt mye høyere.

I punkt 4.1.1 anbefales det etter høringsrunden å utvide det geografiske virkeområdet til å omfatte internasjonalt farvann i Norskehavet. Den arealbaserte modellen som er benyttet for beregning av totalkvoten tilsier da at totalkvoten kan økes fra 165 000 tonn til 254 000 tonn. Det gjøres oppmerksom på at kvotekomponenten for internasjonalt farvann i Norskehavet, og eventuell fordeling av denne, senere vil kunne tenkes å bli gjenstand for forhandlinger med andre land.

Anbefaling: Det fastsettes en totalkvote på 254 000 tonn. På et senere tidspunkt vil størrelsen på totalkvoten bli vurdert i lys av økt biologisk kunnskap så vel som mer erfaring/kunnskap fra høstingsaktiviteten og fangstprosessering om bord.

4.2.3. Størrelsen på kvoten mellom grunnlinjene og 1 000 m dybdekoten

Her varierer høringssvarene fra ingen høsting i dette området (Norges Fiskarlag, Nordland Fylkes Fiskarlag og Norges Kystfiskarlag) til at denne områdekvoten iallfall må kunne økes til 10 000 tonn (Sjømat Norge, Calanus AS og HI). KLD er

kritisk til at så mye som 3 000 tonn foreslås høstet mellom grunnlinjene og 1 000 m dybdekoten.

Anbefaling: Det fastsettes en kvote på 3 000 tonn for dette området.

4.3. Innsatsregulering

4.3.1. Krav til redskap

I forvaltningsplanen foreslås at et fartøy som skal delta, må kunne rigges for bruk av flytetrål. Ingen av høringsuttalelsene synes å gå mot dette forslaget.

I SINTEF sin uttalelse problematiseres forslaget i forvaltningsplanen om en største maskevidde i flytetrålen på 2 000 m μ (1 000 m μ i stolpelengde x 2) laget av kvadratiske masker. Forslaget anses som lite presist ved at maskestørrelse bare er en av flere faktorer som påvirker motstand og tauehastighet. I forvaltningsplanen vektlegges dessuten behovet for redskapsutvikling, og ifølge SINTEF kan forslaget stå i motstrid til dette formålet. Også Calanus AS anfører tilsvarende merknader mot forslaget. Sjømat Norge mener at eventuelle krav til redskap må håndteres fleksibelt.

Anbefaling: Et fartøy som skal delta, må kunne rigges for bruk av flytetrål. For å legge best mulig til rette for redskapsutvikling fastsettes det ikke et krav om en største maskevidde i flytetrålen.

4.3.2. Krav til fartøy. Høsting mellom grunnlinjene og 1 000 m dybdekoten eventuelt forbeholdt kystfartøy

I Fiskeridirektoratets forvaltningsplan foreslås ikke spesifikke krav til fartøy, men det argumenteres for at mellomstore og større fartøy synes å være de mest egnede.

I forbindelse med høringen reises spørsmålet om høsting mellom grunnlinjene og 1 000 m koten skal forbeholdes kystfartøy.

Noen av høringssvarene tar ikke stilling til dette spørsmålet. Flere av høringsinstansene går mot at høstingen mellom grunnlinjene og 1 000 m koten skal forbeholdes kystfartøy. (Nordland Fylkes Fiskarlag, Fiskebåt, Pelagisk Forening, Sjømat Norge, Region Midt). SINTEF ser for seg at kystfartøy kan tildeles langsiktige tillatelser, mens havfiskeføy i dette området tildeles tillatelser for en kortere periode. Calanus AS er positiv til at høstingen forbeholdes kystfartøy.

Det må defineres hva et kystfartøy betyr i forbindelse med høsting av raudåte. Dersom man benytter den tradisjonelle lengdeinndelingen, dvs. fartøy under og over 28 m største lengde, så vil kystfartøy være mindre enn de fartøyene som har vært benyttet i senere år i høstingen av raudåte. I Fiskeridirektoratets forvaltningsplan påpekes det at fartøy mellom 30 og 40 m største lengde har vært benyttet i senere år, og at mye tyder på at mellomstore og større fartøy er de mest hensiktsmessige. Ikke minst behovet for utvikling av redskap og hensynet til bearbeiding/konservering om bord gjør fartøy av en viss størrelse mest egnet.

Anbefaling: Tillatelser til å drive høsting i området mellom grunnlinjene og 1 000 m dybdekoten kan tildeles fartøy både i kystfartøygruppen og i havfiskeflåten.

4.3.3. Tillatelse til å drive tråling etter raudåte i området nord for 62°N mellom grunnlinjene og 1 000 m dybdekoten og vest for 24°Ø

I forslaget til forvaltningsplan foreslås det at i størrelsesorden 10 tråltillatelser for høsting av raudåte i dette området, vil kunne bli tildelt. Disse tillatelsene vil også kunne benyttes i området utenfor 1 000 m dybdekoten. De spesifikke krav til fartøy som skal kunne tildeles tråltillatelse for raudåte også i området mellom grunnlinjene og 1 000 m dybdekoten og vest for 24°Ø, fremgår av punkt 4.3.4 nedenfor.

Sjømat Norge og Calanus AS mener at det i tenkningen rundt dette legges til grunn et for lavt kvantum tonn pr. fartøy. De andre organisasjonene fremmer ikke konkrete forslag om antallet tillatelser, men flere uttaler at loddtrekning kan benyttes dersom antallet søkere overstiger 10, og søkerne fremstår som like godt kvalifiserte.

Anbefaling: I størrelsesorden 10 tråltillatelser tildeles de best kvalifiserte søkerne. Tillatelsene kan også benyttes i området utenfor 1 000 meter dybdekoten.

4.3.4. Tillatelse til å drive tråling etter raudåte i området utenfor 1 000 m dybdekoten og utenfor 12 n mil i Jan Mayen-sonen

Forslaget til forvaltningsplan legger til grunn at en liberal ordning for deltagelsesadgang i dette området, dvs. alle fartøy som har ervervsloypve og en eksisterende tråltillatelse vil kunne delta, og fartøy uten eksisterende tråltillatelse vil kunne søke om raudåtetillatelse i dette området.

I noen høringssvar, for eksempel fra Norges Fiskarlag, foreslås at fartøy med spesiell tråltillatelse/deltageradgang i andre fiskerier skal kunne delta. Med en revidert tilnærming for tildeling av tillatelse, må alle aktuelle fartøy søke om spesiell tillatelse, se avsnittet nedenfor.

På bakgrunn av høringsprosessen og nærmere vurdering av delttagelsesspørsmålet, legges det til grunn at raudåtetillatelse kan bare tildeles dersom følgende vilkår er oppfylt:

- Fartøyet må være merkeregistrert på bakgrunn av selvstendig driftsgrunnlag i andre fiskeri enn raudåte.
- Fartøyet må være egnet og utrustet for å fiske etter raudåte. Herunder må fartøyet kunne rigges for bruk av flytetral.

Anbefaling: Alle fartøy som er merkeregistrerte, egnet og utrustet for fiske etter raudåte og har driftsgrunnlag i andre fiskerier, kan etter søknad tildeles tillatelse for tråling etter raudåte i dette området.

4.3.5. Et fartøys merkeregistrering og driftsgrunnlag. Personer/selskap som ikke kvalifiserer til å bli tildelt ervervsløyve

I høringsbrevet skisseres ulike løsninger. Som tidligere nevnt mener Sjømat Norge og Calanus AS at tillatelsene bør tildeles næringsaktører, helt løsrevet fra fartøyet. Pelagisk Forening og Region Midt mener at andre enn aktive fiskere må få en mulighet, dersom interessen blant fiskere er liten. Mange av høringsinstansene går inn for at høsting av raudåte skal være en tilleggsaktivitet, og at tillatelse til høsting bare kan tildeles aktive fiskere med merkeregistrerte fartøy med annet driftsgrunnlag. (Norges Fiskarlag, Fiskebåt, Nordland Fylkes Fiskarlag). SINTEFs uttalelse inneholder en nokså omfattende diskusjon om konsekvensene av å slippe til aktører uten tilknytning til norske fiskerier ellers.

Anbefaling: De aktuelle søkerne til å bli tildelt tillatelse for høsting av raudåte, vil være aktive fiskere med merkeregistrerte fartøy med driftsgrunnlag i andre fiskerier.

4.3.6. Inndragning av passive tillatelser

I forvaltningsplanen blir det foreslått at passive tillatelser kan inndras etter tre år. Inndratte tillatelser vil kunne retildeles. Pelagisk Forening støtter dette forslaget. Calanus AS er av den oppfatning at tidsfristen for å ta tillatelsene i bruk må være mye korte enn tre år; Sjømat Norge synes å støtte synet til Calanus AS. Region Midt nevner 2 år, dette i lys av forslaget om at høsting mellom grunnlinjene og 1 000 m dybdekoten skulle være begrenset til en femårsperiode. Det vil bli utarbeidet nærmere kriterier for hvordan passive tillatelser skal defineres.

Anbefaling: Passive tillatelser kan inndras etter 3 år. Inndratte tillatelser vil kunne retildeles.

4.4. Overvåking og kontroll

Både i høringsbrevet og i forslaget til forvaltningsplan beskrives behovet for et strengt regime for kontroll og overvåking. De høringsinstansene som uttaler seg på dette punktet, understreker også hvor viktig dette er. Pelagisk Forening mener at det kan bli vanskelig å ha plass til en inspektør om bord i fartøyene til enhver tid.

Anbefaling: De spesifikke reglene må utformes slik at behovene for kontroll og overvåking imøtekommes, herunder at kravene til standardisert, systematisk og pålitelig prøvetaking ivaretas og etterleves fullt ut.

4.5. Kunnskapsutvikling

I forslaget til forvaltningsplan understrekes de omfattende kunnskapsbehovene på flere felt dersom høsting av raudåte skal utvikle seg en næringsaktivitet i betydelig større skala enn dagens begrensede forsøksfiske. For bestandsrådgeving trengs det bedre generell biologisk kunnskap og bedre økologisk kunnskap om effekter av fangst. Videre vil det være stort behov for kunnskapsutvikling på redskapssiden og muligens bedre kunnskap om fartøy og ulike prosesseringsmetoder.

Flere av høringsinstansene understreker behovene for mer kunnskap om raudåte og effektene av høsting. UiT mener at det også bør etableres følgeforskning innen samfunnsvitenskap og økonomi. Calanus AS og Sjømat Norge mener at det må stilles krav til deltakerne i høstingen om å bidra til utvikling av teknologi og kompetanse, herunder en kommersiell plan for utvikling av hele verdikjeden. UiT og Fdir Region

Midt vil stille krav til næringsutøverne om å bidra med kunnskap innen biologi, økologi og samfunnsvitenskap.

Anbefaling: Det må stilles konkrete krav til deltakerne i høstingen av raudåte om å bidra til utvikling av redskap (fangstteknologi), prosessering og konservering av fangst. En årlig rapport om hva som er gjort på dette feltet, skal oversendes Fiskeridirektoratet.

4.6. Forvaltningsplanen videre

I forslaget til forvaltningsplan sies at de regulerings- og forvaltningstiltakene som vedtas sannsynligvis vil kunne være gjeldende i flere sesonger. Imidlertid vil tiltakene på samme måte som for andre norske fiskerier være gjenstand for en løpende vurdering basert på kunnskapsutvikling og nye erfaringer.

Anbefaling: Regulerings- og forvaltningstiltakene som blir fastsatt, vil som for andre norske fiskerier være gjenstand for en løpende vurdering basert på kunnskapsutvikling og nye erfaringer.

5. Forslag til reguleringsforskrift

Nedenfor følger forslag til reguleringsforskrift for høsting av raudåte gjeldende fra 1. januar 2018.

Firmaet Calanus AS har drevet en begrenset høsting i medhold av et forsøksløyve siden 2003. Den 15.06.17 tildelte NFD firmaet Calanus AS et nytt forsøksløyve for femårsperioden 2018-2022. Den tildelte kvoten til Calanus AS er på 5 000 tonn årlig. Kvantumet på 5 000 tonn til Calanus AS er en del av kvantumet på 5 500 tonn årlig fastsatt til forsøks- og forskningsformål. jfr. § 2 i forslaget til reguleringsforskrift nedenfor.

Forslag til forskrift:

FORSKRIFT OM REGULERING AV HØSTING AV RAUDÅTE.

Fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet den ... 2017 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevende marine ressursar (havressurslova) §§ 11, 16, 34, 36 og 59.

§ 1 Generelt forbud

Det er forbudt for norske fartøy å høste og lande raudåte.

§ 2 Totalkvote og områdekvote

Uten hinder av forbudet i § 1 kan norske fartøy med spesiell tillatelse til å høste raudåte i medhold av forskrift 13. oktober 2006 nr. 1157 om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst (konesjonsforskriften) §§ XX høste og lande inntil 254 000 tonn raudåte i følgende områder:

1. Norges økonomiske sone og territorialfarvann utenfor grunnlinjene nord for 62°N-, vest for 24°Ø
2. Fiskerisonen ved Jan Mayen utenfor 12 nautiske mil fra grunnlinjene
3. Internasjonalt farvann i Norskehavet, innenfor et område definert som NEAFC RA 2 (XNS).

Av kvantumet i første ledd kan årlig inntil 3000 tonn raudåte høstes mellom grunnlinjene og 1000 meters dybdekoten.

Av kvantumet i første ledd avsettes årlig 5500 tonn raudåte til forsøks- og forskningsformål.

§ 3 Prøvetaking og rapportering

Fartøy som deltar i høsting av raudåte skal følge de til enhver tid gjeldende prosedyrer for prøvetaking og registrering av bifangst under raudåtehøsting, som er fastlagt av Havforskningsinstituttet.

Fartøy som deltar i høsting av raudåte kan pålegges krav om rapportering fra høstingen, ut over det som fremgår av fangstdagbok og sluttседler, eller følger av prosedyrer for prøvetaking, dersom Havforskningsinstituttet eller Fiskeridirektoratet har behov for ytterligere data.

Eier av fartøy som deltar skal innen utgangen av hvert år sende en rapport til Fiskeridirektoratet om hva fartøyet og eier har gjort for å bidra til kunnskapsutvikling om høsting av raudåte når det gjelder utvikling av redskap, prosessering og konservering av fangst.

§ 4 Observatører

Observatører fra Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet skal ha adgang til å delta vederlagsfritt om bord i fartøy som høster raudåte.

§ 5 Bemyndigelse

Fiskeridirektoratet kan stoppe høstingen når totalkvoten eller områdekvoten er oppfisket.

Fiskeridirektoratet kan endre denne forskriften og fastsette nærmere bestemmelser som er nødvendig for å oppnå en rasjonell og hensiktsmessig utøvelse eller gjennomføring av høstingen.

§ 6 Overtredelsesgebyr

Foretak og den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskriften, kan ilegges overtredelsesgebyr i henhold til havressurslova § 59 og forskrift 20. desember 2011 nr. 1437 om tvangsmulkt og overtredelsesgebyr ved brudd på havressurslova.

§ 7 Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskriften, straffes i henhold til havressurslova §§ 60, 61, 62, 64 og 65. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 8 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft 1. januar 2018.

////////////////////////////////////

6. Forslag til endring i konsesjonsforskriften

Nedenfor følger forslag til nytt kapittel i konsesjonsforskriften som omhandler tildeling av tillatelse til å fiske etter raudåte.

Fiskeridirektoratet legger opp til en ordning med to former for spesiell tillatelse som omfatter fiske etter raudåte. Den ene formen vi foreslår vil da være «*raudåtetillatelse*» som omfatter fiske av raudåte utenfor 1000 meters dybdekote. Slik tillatelse kan da etter søknad tildeles alle fartøy som kan rigges for bruk av flytetral og fra før er merkeregistrert med selvstendig driftsgrunnlag. Vi legger videre til grunn at vilkåret om «særlige grunner» i deltakerloven § 16 er tilstede slik at offentlig utlysning for tildeling av raudåtetillatelse ikke er nødvendig.

Den andre formen vil være «*utvidet raudåtetillatelse*» som omfatter fiske etter raudåte utenfor 1000 meters dybdekote i tillegg til fisket av raudåte mellom grunnlinjene og 1000 meters dybdekote. For *utvidet raudåtetillatelse* legger vi til grunn at offentlig utlysning vil være nødvendig idet det formodentlig vil være flere søkere som oppfyller grunnvilkårene enn antallet tillatelser som vil bli tildelt.

Forslag til nytt kapittel i konsesjonsforskriften:

X. Særskilt om tildeling av tillatelser til å fiske raudåte.

§ X-1 (raudåtetillatelse)

Fiskeridirektoratet tildeler raudåtetillatelse. Raudåtetillatelse gir adgang til å fiske etter raudåte i området utenfor 1 000 meters dybdekote og utenfor 12 nautiske mil i Jan Mayen-sonen.

Tillatelsen kan gis med begrenset varighet.

§ X-2 (vilkår for tildeling av raudåtetillatelse)

Raudåtetillatelse kan bare tildeles dersom følgende vilkår er oppfylt:

a) Fartøyet må være merkeregistrert på bakgrunn av selvstendig driftsgrunnlag i andre fiskeri enn raudåte, jf § 2 a i forskrift 7. desember 2012 nr. 1144 om ervervstillatelse, registrering og merking av fiskefartøy mv.

b) Fartøyet må være egnet og utrustet for å fiske etter raudåte. Herunder må fartøyet kunne rigges for bruk av flytetral.

§ X-3 (utvidet raudåtetillatelse)

Fiskeridirektoratet tildeler utvidet raudåtetillatelse.

Utvidet raudåtetillatelse gir adgang til å omfatter fiske etter raudåte i området nevnt i § 9-1, i tillegg til fiske etter raudåte i området nord for 62°N mellom grunnlinjene og 1000 meters dybdekote vest for 24°Ø.

Tillatelsen kan gis med begrenset varighet.

§ X-4 (Vilkår for tildeling av utvidet raudåtetillatelse)

Raudåtetillatelse kan bare tildeles dersom følgende vilkår er oppfylt:

a) Fartøyet må være merkeregistrert på bakgrunn av selvstendig driftsgrunnlag i andre fiskeri enn raudåte, jf § 2 a i forskrift 7. desember 2012 nr. 1144 om ervervstillatelse, registrering og merking av fiskefartøy mv.

b) Fartøyet må være egnet og utrustet for fiske etter raudåte. Herunder må fartøyet kunne rigges for bruk av flytetral.

§ X-5 (første gangs tildeling av utvidet raudåtetillatelse)

Tildeling av nye tillatelser til utvidet fiske etter raudåte (utvidet raudåtetillatelse) skal lyses ut offentlig etter reglene i lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 16.

Ved første gangs tildeling kan det settes vilkår om

- krav til faktisk fiskeriaktivitet for opprettholdelse av tillatelsen
- krav til teknologi og innovasjon med hensyn til utnyttelse av raudåte som ressurs
- forskning og utvikling av nye produkter av raudåte
- krav til fartøy og produksjonsutstyr med hensyn til utslipp/miljø

For at norske myndigheter skal kunne delta i forvaltningsrettet forskning, kan det også settes vilkår om at det avsettes plass om bord til observatør, med muligheter til å samle inn og opparbeide prøver om bord, og at fartøyets akustiske utstyr har vitenskapelig standard.

